

Javnaðarpolitikkur, tá hesin er bestur:

# »Meðan føroyingar og danir telvast um undirgrundina, tykist eingilskmaðurin at fara avstað við henni.«

Hetta stendur undir einari mynd í Sosialinum av okkara stórkunstnara, Óla Petersen. Óli evnar við einfaldari mynd og fáum orðum at lýsa, hvat er við at henda í undirgrundarmálinum.



Edmund Joensen

17 ár eru gingin, síðan Atli Dam setti út í kortið nýggja kos fyri Føroya Javnaðarflokk. Hann legði á somu kos sum loysingarflokkarnir. Og hendan kosin hevur farna 17 árin verið fylgd so mikið væl, at bæði Fólkaflokkurin og Tjóðveldisflokkurin eru aftur sigldir, tá tað reður um yvirtekur og loysingarpolitikk yvirhøvur.

Eitt av teimum okjum, sum Atli Dam tviheilt um at yvirteka, var undirgrundin. Hvast nógvar avstingingar frá Sambandsflokkinum, hava loysingarflokkarnir í blindum sett fram krøv um undirgrundina, krøv, sum teir ikki kundu fáa uppfyllt.

Atli Dam háðaði Sambandsflokkinn, tí hesin vildi taka undir við einari millumloyn, sum var lík tí grønlendsku. Í dag hava grønlendingar

fullt tamarhald á síni undirgrund. Onki hendir á hesum øki, uttan at grønlendingar siga ja. Hvat hava vit? Ikki inn í eygað! Politikkurin hjá loysingarflokkum er eisini á hesum øki misedyndur.

Atli Dam hevur staðið á odda fyri okkara samráðingum við danir meginpartin av hesum farna 17 árunum. Jógvan Sundstein hevur roynt seg frá 1981 til 1985, og nakrar mánaðir í seinna tíðarskeiði. Hvar av hesum báðum kláraði tað betur, er óneyðugt at greiða frá. Samlaða úrslitið talar fyri seg.

Í 1981 gekk Sambandsflokkurin við til, at samráðst varð um yvirtekku av undirgrundini. Mær er sagt, at tá hinir báðir samgonguflokkarnir ikki vildu hoyra talan um nakra millumloyn, valdi Sambandsflokkurin at

lata annan av hinum flokksformnumum leiða samráðingarnar. Tað varð Jógvan Sundstein.

Og nú ser tað út til, at ein stórir partur av undirgrundini kann verða mistur, fyri bæði danir og føroyingar. Eingilsmaðurin tykist fara við henni, sigur Sosialurin.

Høvdu loysingarflokkarnir ikki hildið uppá teirra *alt ella onki politikk*, men fært seg fram sum menn við eitt sindur av skili, hevði undirgrundin ivaleyst longu verið tryggjað danska kongaríkinum, og síðan kundu loysingarmenn hildið fram við telvingini við danir.

Tá kundu vit ivaleyst verið samdir um, hvussu úrtøkk burtur av føroysku undirgrundini skuldi verið bytt. Óg tað, sum hevur enn stórri tyding: tá kundu vit samráðst við danir um byti at tí



Tekningin hjá Óla Petersen í Sosialinum seinasta leygardag er ein greið lýsing av javnaðarpolitikkinum seinasta 17 árin – einum javnaðarpolitikk, sum hóast alt bert kundi fremjast, tí hinir loysingarflokkarnir kappaðust um at taka undir við honum.

veldu orku, sum neyðug er til kanningar og eftirlit, kanska eisini til fløgur, áðrenn nøkur úrtøka sæst.

Ikki skuldi tað undrað meg, um bæði Atli Dam og Jógvan Sundstein á odda fyri teirra flokkum atla at kasta okkum í fœvningin á teimum multinationalu oljufølgunum. Hvussu úrslitið av samráðingum millum Atli Dam og Jógvan Sundstein og teir multinationalu hevði verið, tað er lætt at meta um.

Mett út frá tí, teir higartil hava klárað mótvegis don-

ur, EF og øðrum, giti eg uppá eitt sera vanaligt úrslit fyri okkum føroyingar.

Tí veruleikin er, at myndin hjá Óla Petersen er ein greið lýsing av øllum javnaðarpolitikki tey seinastu 17 árin, eins og núverandi javnaðarpolitikki. Einum javnaðarpolitikki, sum hóast alt bert kundi fremjast, tí hinir loysingarmennirnir kappaðust um at taka undir við honum.

Úrslitið av hesum javnaðarpolitikki eyðkennir føroyska samfelagið í dag. Landið er farið á húsagang,

fiskigrunnarnir eru rændir niður til undirgrundina, arbeiðsloysið veksur hvønn dag, ríkisfelagsskapurin er misrøktur út um all mark, og Sosialurin boðar frá, at eingilsmaðurin er á veg avstað við undirgrundina. Nógvar ónnur domi kundu verið nevnd, øll venda sama skeiva vegin.

Nær man føroyski veljarin fara at taka avleiðingarnar av teimum úrslitum, sum loysingarmennirnir við Føroya Javnaðarflokki á odda, hava vunnið okkara samfelag?

Edmund Joensen

Rosé ikki bara rosé:

# Vín-slottið Bregancon liggur í Provence

Í Frankaríki eru landslutir, sum eru kendir fyri sítt serliga vínslag, tað veri seg reytt vín ella hvítt vín – Er talan um Rosé, skal tað vera frá Provence – Har grógva drúvsløgin, sum nýtt verða til Rosé-framleiðslu, ógvuliga væl, av tí at sólin skínur meiri enn 3000 tímar har árliga – Mistralurin, hin kendi turri vindurin, ger, at skaðadýr og sjúkur so at siga ikki trívast á plantunum á hesum leiðum, og tí er ikki neyðugt við eitursprenging –



Soleiðis siggja vínplanturnar hjá Bregancon út, tá vindið er burað og skal takast inn til at framleiða Rosé. Sólin og hitin gera, at nóg mikið av sótveini er í víninum, og einki eyka sótveini ella annað verður tilsett.

Í lótni er ein maður, ið eitur Patrick Tezenas staddur í Føroyum. Patrick er franskmaður og býr í Provence í Suðurfrankaríki, har familja hansara hevur eitt vínslott. Sjálvur er hann 8. ættarliðið, sum síðani 1816 hevur átt og búið á slottinum Bregancon.

Slottið Bregancon liggur heilt út móti Meðalhavinum, har eisini eitt fort við sama navni er. Breganconfortið er summarresidensur hjá franska forsetanum François Mitterand. Bregancon hoyrir til lilla býin Bormes-les-Mimosas, har bert 5.000 fólk vanligja búgva, men um summarið økst flugvartalið heilt

uppa eini 50.000.

Sólin sær altíð

Býurin liggur niðanfrá strondini og er bygdur á eini fjallalíð. Her er ógvuliga heitt og turt. Sólin skínur einar 3000 tímar árliga, og er tað úr hesum oknum í Provence, at serliga Rosé-vínið kemur.

Nice, sum eisini liggur í Provence, er munandi verri fyri, tá tað snýr seg um klár-ann himmal við skínandi sól, tí kann meiri enn so vera yvirskyggjað í teiri dagar, meðan sólin skínur oman og niðan í Bormes-les-Mimosas, so at siga hvønn einasta dag.

Jørdin er ógvuliga turr í

Bormes-les-Mimosas, tí Mistralurin, ein tiltíknur vindurin, ger, at tað verður uppartur betri hjá plantunum at trívast just her, tí lendið, har vínið veksur, vendir í ein sunnan og ein landsýnning.

Rein vøra

Mistralurin ger eisini, at skaðadýr og sjúkur nærur ikki trívast á plantunum, og tí er óneyðugt at spreya við eitursprengingum at drepa slíkt.

Frammanundan vita øll, at fransk vín er tiltíkt gott. Tað er soleiðis, at teir ymsku landspartarnir í Frankaríki eru tiltíknir fyri ávís vínslag. T.d. kemur hitt ógvuliga væl kenda góða

reyðvíni úr Bordeaux.

Men tá talan er um Rosé, er tað Provence, sum stendur á odda í góðsku, tað er t.d. ikki neyðugt at koyra eyka sótveini Rosé, tí sólin og hitin gera, at nátturliga drúvsløgin, sum er tilstáðar, er nóg mikið Rosé-vín aðra staði frá í Frankaríki, má hava tilsett eyka sótveini.

Ótta halda fólk, at Rosé er ein blandingur av hvítvín-

ni og reyðvíni. Tað er tað ikki.

Rosé ikki bara rosé

Rosé er framleitt av serligum drúvum. Úpprunaliga er Rosé elsta vín, teir vita um í Provence. Tað vóru gríkkar, sum plantaðu fyrstu vínplanturnar í Provence 600 ár fyri Krist. Eftir hetta komu rómverjar, ið rættliga fóru undir vínframleiðslu í Provence. Ein ógvuliga kendur maður úr søguni er Julius Cæsar, og hann vildi nærur bert drekka Rosé frá Provence. Tað skal ein heilt serligur

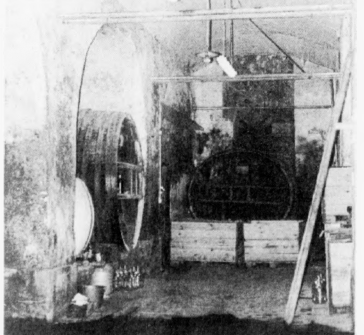
framleiðsluteknikkur til fyri at fáa gott Rosé-vín. Eins og reyðvín ikki bara er reyðvín, er Rosé ikki bara Rosé. Av allari vínframleiðslu í Frankaríki kemur 60 pst. av rosé-víninum úr Provence, og á Bregancon-slottinum er 80 pst. av allari vínframleiðslu teirra Rosé. Restin fevnir um hvítvín, reyðvín og champagnu, sum alt veksur á einum 60 ha stórum øki, ið hoyrir til slottið.

Strangt eftirlit

Í 1977 fekk Bregancon-slottið tann heidurin at gerast limur í «Cote de Provence»-felagsskapinum, og teir sáttmálaðu heitið «Classific Vintage».

Á etikettini á vínflöskunum frá Bregancon stendur við stórum stavum «Cru Classé», og mertíor hetta, at slottið síðani 1952 gjørdist limur í felagsskapinum av teimum 23 vínframleiðara-slottunum í Provence, A.O.C.

Hetta merkir aftur, at myndugleikarnir av og á koma at kanna vínið, gera royndir bæði av víninum og plantunum. Slíkar er nakrar av treytunum, ein má ganga undir fyri at vera við í A.O.C., og av somu orsök hevur slottið loyvi til sjálvt at fylla vín á flöskur í egnum hølum á slottinum «mis en bouteille au château». Og sjálvandi hevur slottið eisini ein eiliggan vínkjallari við risastórum vín-tunnum.



Á Bregancon-slottinum, sum familjan Tezenas hevur átt síðani 1816, er ein stórir vínkjallari við risastórum vín-tunnum.

Vínfolk

Tá rúsdrekkaeinkarsølan um slakar tveir mánaðir letur upp, verður uttan iva nógvar drekkandi at keypa



Patrick Tezenas frá suðurfranska vínslottinum Bregancon í Provence

Mynd Diml. gdm.